

Stosunki w Polonii argentyńskiej

ABC przed sądem

Ciekawa sprawa prasowa znalazła się wczoraj na wokandzie Sądu Grodzkiego XIII oddziału przy ul. Kruczej. Urząd prokuratorski pociągnął do odpowiedzialności redakcję „ABC” za zamieszczenie notatki informacyjnej o działalności rady emigracyjnej polskiego w Buenos Aires, p. Michała Pankiewicza. Notatka ta była ogłoszona w publikacji, jakie ukazały się na łamach polskiego pisma narodowego, które wychodzi w Buenos Aires — „Nie- niezależny Kurjer Polski”. Pismo rze- czone, zajmując się zagadnieniami e- migracji polskiej i jej roli na da- lekiej obczyźnie, pod skwarem nie- bem Argetyny, m. in. poświęciło swoją uwagę osobie p. Michała Pan- kiewicza. „ABC” zamieściło prze- druk tych artykułów o szkodliwej działalności p. Pankiewicza. Urząd prokuratorski dopatrzył się w tem rozsiewania fałszywych wieści i sprawa znalazła się w sądzie. Do Sa- du Grodzkiego przybył specjalnie prok. Dąbrowski. Rozprawę prze- wodniczył sędzia Popielawski, obro- nę „ABC” wnosili adw. Mieczysław Przyjemski.

Przed sądem przewinął się cały szereg świadków, powołanych wy-

łącznie przez oskarżenia. Obrona bo- wiem zajęła stanowisko nieprze- prowadzania dowodów prawdy, uzna- jąc to za niemożliwe, ze względu na odległość terenu.

Przed sądem stanął cały szereg wybitnych działaczy emigracyjnych, powołanych w charakterze świad- ków. Zeznania znanego podróżnika, kpt. Zarychty, obecnie naczelnika wydziału emigracyjnego MSZ, dy- rektora urzędu emigracyjnego, Na- koniecznikoffa, oraz b. sekretarza poselstwa polskiego w Buenos Aires, Stępowskiego, naogół pokrywały się i zawierały dodatnie opinie o Micha- le Pankiewiczu. Natomiast bardzo sensacyjnie wypadły zeznania same- go rady emigracyjnego, który pra- gnąc skreślić podłoże ataku prasy narodowej, zaczął szeroko opowia- dać o stosunkach, panujących w Po- lonii na dalekiej obczyźnie, z któ- rego to jednostronnego oświecenia można było wywnioskować, że gdy- by druga strona również mogła za- brać głos przed sądem warszawskim, można byłoby się dowiedzieć o wie- lu ciekawych rzeczach, o których niewygodnie było mówić p. Pankie- wiczowi.

„Niezależny Kurjer Polski” —

mówił radca emigracyjny — zaczął prowadzić dwie gwałtowne akcje. Jedną była kierowana przeciwko miejscowemu społeczeństwu żydow- skiemu, druga przeciwko poselstwu polskiemu, a w szczególności prze- ciwko mojej osobie. Jeżeli chodzi o żydów, stanowią oni w Argentynie ogromną siłę, zarówno pod wzglę- dem materialnym, jak i moralnym, bo w ich ręku znajduje się prasa. Poselstwo polskie zawsze usiłowało utrzymywać z miejscowym społeczeń- stwem żydowskim jaknajlepsze sto- sunki. Pod wpływem wiadomości z Polski, żydzi z Buenos Aires zorga- nizowali zamknięty wiec, na którym powzięli szereg rezolucyj, utrzyma- nych jednakże w tonie spokojnym. Mimo to przyjdum wiecu wystąpiło dwie depesze o treści dla Polski ob- raźliwej: jedną na ręce Prezydenta Mościckiego, drugą do Ligi Na- rodów. Poselstwo polskie postanowi- ło użyć swego prestiżu i stosunków, ażeby doprowadzić do odwołania tych depesz przez samych żydów, co też zostało osiągnięte.

W tem miejscu sędzia Popielaw- ski zwraca uwagę świadkowi, ażeby nie odbiegał od sprawy. Świadek Pankiewicz wyjaśnia, że łączy się to ściśle ze sprawą i przechodzi do akcji „Niezależny Kurjer Pol- skiego”, a mianowicie przeciwko je- go osobie, łącznie ze sprawą koncesji p. Cukierniana. Zeznania te wypa- dają niezwykle oryginalnie. Jak stwierdza sam świadek Pankiewicz, gleba okazała się średnią, jednakże niezwykle wpływy Cukierniana w Argentynie czyniły wskazaniem na- danie koncesji.

Za Cukiernianem, oświadcza, stał generał - gubernator Kordoby, któ- ry obecnie już nie żyje, a który był najpoważniejszym kandydatem na prezydenta Argentyny. Dzięki też temu emigranci polscy, którzy mieli jechać do kolonii Cukierniana et Palazzo, zostawali zwalniani z 30-dolarowych opłat za wizę. Z da- lszych zeznań rady Pankiewicza wy- nika, że mimo tego dobrodziejstwa, na tereny Cukierniana przybyło wszystkich 7 rodzin polskich, które wnet uciekły, tracąc pieniądze.

Prokurator domagał się wyroku skazującego, natomiast adw. Przy- jemski w dłuższym przemówieniu oparł się zarówno na przesłankach

prawnych jak i życiowych. Jeżeli nawet informacje „Niezależnego Kur- jera Porannego” nie odpowiadały rzeczywistości, w jaki sposób redak- cja warszawska ma możność stwier- dzenia tego. Sprawdzanie informa- cji z Argentyny, jest rzeczą nie- możliwą. Z tych też względów obro- na nie idzie w kierunku dowodu prawdy, jednakże domaga się wyro- ku uniewinniającego ze względu na brak zleń woli ze strony oskarżonej redakcji. Gdyby redakcja „ABC” miała ponieść karę za przedruk in- formacji z pism wychodzących na obczyźnie, pisma polskie wychodzą- ce w macierzy, nie miałyby możno- ści informowania społeczeństwa o życiu wychodźstwa.

Po dłuższej przerwie sąd ogłosił wyrok, skazujący redaktora odpo- wiedzialnego „ABC” Czesława Chmie- lewskiego na dwa tygodnie aresztu. Sąd uznał, że kwalifikacja urzędu prokuratorskiego jest słuszną, w krótkich jednak motywach stwier- dził, że tak łagodny wymiar kary o- parł na fakcie nikłego napięcia zleń woli oskarżonej redakcji. Obrona za- powiedziała apelację.

Brukowi artyści

Dżentelmeństwo londyńskich łażików

Na ulicach Londynu można spotkać t. zw. „pavement „ar- tists”, czyli „brukowych arty- stów”, którzy za minimalną opła- tą piszą na zamówienie wiersze, rysują karykatury, malują por- trety.

W żadnym europejskim mie- ście owi uliczni artyści nie mają takiego powodzenia, jak w Londy- nie. Wokoło osobnika siedzącego na składanym krzeselku i malują- cego portrety przechodniów, stoją liczni gapię i w milczeniu obser- wują malarza. Policjanci londyń- scy są wyjątkowo pobłażliwi i wyrozumiali dla łażików, którzy koczują na głównych ulicach po- wodując niemały zamęt. Patrzą na nich przez palce, albo udają, że ich nie widzą. Toteż doniedaw- na zawód „pavement artists” był wcale lukratywny. Zamawiano u nich chętnie obrazki i płacono za nie gotówką. Zdarzało się nieraz, że jakiś mecenas zajął się losem utalentowanego włóczęgi i ula- twił mu dostęp do kół artystycz- nych stolicy.

Dzisiaj kryzys ogarnął i mece- nasów. Ludziska gatrzymują się

na chodniku na widok obdartego jegomościa szkicuującego czyjs profil, na wielkim bloku, ale na- wet klient ociąga się z płaceniem i targuje o każdego pensa, a inni znawcy nie zdradzają ochoty oka- zania pomocy biedakowi.

Niektórzy londyńscy uliczni portreciści zmienili obecnie za- wód. Ufają, że poezja przyniesie im szczęście — więc wystają na przystankach autobusów i usiłują sprzedać pocztówki z pięknie wy- kaligrafowanym wierszem, zazwy- czaj patryjotycznym. Inni wyu- czyli się grać na banjo, dąć w sa- ksofon, lub śpiewać. Podobnie, jak w Warszawie tworzą oni ze- społy i nie wahają się urządzać koncertów, na Oxford Street w chwili, gdy z biur wysypują się tłumy urzędników.

Łażiki Londynu różnią się tem od swych braci z innych miast eu- ropejskich, że dbają o swój wy- gląd. Nierzadko wśród nich spot- kać można dżentelmena w nieska- zitelnie skrojonym garniturze i w cylindrze. Tylko, że dżentelmen niema pod spodem koszuli, jeno tekturowy pancerz udający gors-

Ze świata

SZPITAL DLA BEZDOMNYCH ZWIERZĄT

W Helsingforsie zmarła niedawno pewna stara panna, która aż do o- statniej chwili odrzucała wszelkie propozycje ożenku, jakich nie brak-

Nowy dyktator Kuby

Senator San - Marino następca długoletniego dyktatora Kuby, — gen. Mahado.

Weteran sportu kołowego

70-letni Anglik Hill, jest najstar- szym kolarzem świata. Popisuje się na staromodnym rowerze.

ło ze względu na jej ogromny ma- jątek. Posiadała ona w Helsingfor- sie kilka domów oraz wspaniałą wil- łą. Przy odczytaniu testamentu ro- dzina jej dowiedziała się z przera- żeniem, iż zmarła zapisała cały swój majątek „Towarzystwu Ochrony Zwierząt”, pod warunkiem, że Towar- zystwo wybuduje w określonym terminie szpital dla chorych i opu- szczonych, bezdomnych psów. W te- stamencie znajduje się pozatem ko- dyceyl, który opiewa, iż w willi zmar- lej ma być urządzony przytułek dla zabłąkanych zwierząt, jak to: psów, kotów, gołębi, różnych ptaków prze- lotnych itd. Towarzystwo ochrony zwierząt przyjęło, rzecz prosta, te- stamentarny zapis z miłą chęcią, krewni zaś nieboszczki z oburzeniem, któremu dali wyraz, występując do sądu o obalenie testamentu, wydzie- dziczającego ich zupełnie z wielkie- go majątku. Sąd będzie miał niela- tnie zadanie do rozstrzygnięcia.

Czarna magia w muzeum

Skład „cudów” w Lipsku

W Lipsku znajduje się jedyne na świecie muzeum, gdzie zgromad- zono to wszystko, co bezpo- średnio lub pośrednio, ma łą- czość z czarną magią. Założył je znany doktor profesor Kolle- mann, który przez szereg lat ba- dał psychologię ludzi, zwanych w gwarze ludowej „magikami”. Za- równo osobnicy wywołujący za pomocą stólików wirujących — duchy i larwy, jak i wróżbi- ci, szukmistrze i kabalarki — two- rzą zdaniem profesora Kollmanna jedną rodzinę psychopatów, któ- rzy tem się różnią od warjatów, że w ich szaleństwie jest metoda. Żerują oni na naiwności ludzkiej, udając „wielkich wtajemniczo- nych”, którzy posiadają moc uja- rzniania żywiołów. Są to prze- ważnie zdolni szukmistrze; przy- tem mitomani, których całe życie jest jednym pasmem kłamstw. Kłamią bo są historykami, ale hi- storykami niepozbawionymi inte- ligencji i zręczności. Oto wszyst- ko.

Muzeum lipskie zawiera niezli- czoną ilość dowodów rzeczowych, które stanowią cenny przyczynek dla badań nad psychiką „kapła- nów czarnej i białej magii”. Jest tam 250 skomplikowanych apar- atów, z pomocą których „magiko- wie” robią cuda. Pewien stół w stylu Ludwika XV-ego zajmuje niepoślednie miejsce w kolekcji.

Należał on do słynnego Mellinie- go, który przed laty budził wśród widzów zabobonną trwogę. Uwa- żano go za wcielonego diabła — a był poprostu szukmistrzem, niemniej utalentowanym od ge- nialnego Truzzi, który w roku ze- szłym czarował Warszawę, zón- glując piłkami i pochodniami.

Stół Melliniego składa się z ty- siąca szufladek, schówków, skry- tek otwierających się za pociśnie- niem ukrytych sprężyn. Obok nie- go stoi kilka prymitywnych apa- ratów, jakimi posługiwali się dwni „magicy”, nierozporządza- jący technicznymi wynalazkami dwudziestego wieku. W przeci- wieństwie do współczesnych czar- noksięźników, na których usłu- gach pozostaje elektryczność, ra- djo, telewizja — staroświeccy magowie posługiwali się tylko re- kami.

Oto kolekcja szklanek, w któ- rych wino zamienia się w mleko, woda — w wódkę, w benzynę, lub atrament. Cud polega na tem, że magik z błyskawiczną szybkością wrzuca do szklanki szczyptę ja- kiegoś proszku. Musi jednak mieć świetną pamięć, aby nie pomie- szać specyfików, gdy mu publicz- ność dyktuje, co ma w danej chwili przygotować. Oto klatki, w których ukazują się rozmaite ptaszki, oto sławetny cylinder, z którego wyskakują kaczki, króliki

i kury. Prof. Kollmann powiada, że publiczność lubi, gdy z cylin- dra wyfruwają ptaki, przedsta- wiające handlową wartość. Cho- ciaż cudowne ich zjawienie się bu- dzi pewien sceptycyzm, to jednak podświadomie niejeden myśli, że może naprawdę dałoby się w ten sposób zrobić business, sprzedając wywołane z nicości pulardy. Lu- dzie są tacy łatwowierni, gdy im się zdaje, że będą mogli zarobić trochę pieniędzy.

Pośrodku sali muzealnej stoi skrzynia, w której podczas przed- stawienia układa się niewiasta skazana na śmierć. Magik przebi- ja skrzynię szablami. Widzowie nie domyślają się, że skrzynia jest podziurawiona, a szable giet- kie, jak guma. Zamiast przebić ciało ofiary, ześlizgują się „

Profesor Kollmann zamierza napisać dzieło o magikach i ich wpływie na ludzi. Dowiemy się więc niebawem dlaczego naj- mądrzejsi ludzie dają się tak łat- wo wyprowadzić w pole, dła- czego magik zachowuje się tak, a nieinaczej podczas przedstawie- nia, czemu niektóre gesty wyko- nywa powoli, inne — prędko, dla- czego czasami milczy, a innym razem rozmawia przez cały czas. Dowiemy się także, jaką w tem wszystkim gra rolę sugestia i w jakim stopniu szukmistrz cyr- kowy posługuje się hypnozą.

W opinii narodów ładu euro- pejskiego Anglicy uchodzą wo- góle za dziwaków, a przynaj- mniej za naród, wśród którego różne ekscentryczności zdarzają się znacznie częściej, iż gdziein- dziej.

Ostatnio ekscentrycznościami temi zajęła się pisarka angiels- ka, Sitwell, która wydała nawet specjalną książkę, poświęconą różnym Anglikom - ekscentry- kom. Autorka tłumaczy, że eks- centryczność w Anglii jest prze- dewszystkiem skutkiem prze- konywania, że Anglik jest nieomylny.

Dziwak — pustelnik

W swej książce autorka zebra- ła pracowicie bardzo wiele przy- kładów ekscentryczności. Tak np. podaje ona nazwisko nieja- kiego Hamiltona, który żył za czasów panowania Jerzego II. Ten Hamilton kazał zbudować na swej ziemi chatkę dla pustel- nika, któremu postawił za wa- runek, że nigdy nie będzie sobie obcinał włosów, ani brody oraz paznokci, że nie odezwie się słowem do służącego, który będzie mu przynosić pożywienie i nigdy nie przekroczy granic terenu, ja- ki mu zostanie wyznaczony. Pu- stelnikowi temu dostarczono bi- łąbę, odpowiednią odzież, tele- skop, dywanik pod nogi, podusz- kę oraz wodę do picia. A gdyby pustelnik nie przekroczył żadne- go z przepisów, po latach sied- miu dostałby od właściciela 7 funtów szterlingów.

Głowę na dół w trumnie

„Ekscentryczny testament zo- stał major Labellière, który zażądał, aby go pochowano głow- ą na dół. Osobliwą zachciankę testator tłumaczył tem, że wszy- stko na świecie dzieje się cał- kiem odwrotnie, niż trzeba, że więc, skoro w ten sposób będzie leżeć w trumnie, będzie mógł przynajmniej odpowiednio dosto- sować się do tego świata.

Wino z trumny

Rekord ekscentryczności wśród kobiet pobila niewątpliwie nie- jaka Celestyna Collins, która spożywała wszystkie posiłki w towarzystwie koguta i szczura. W jej łóżku stałe gnieździło się trzydzieści kur. Inny dziwak, Jimmy Hirst, zubożony garbarz, żyjący mniej więcej około 1840 roku, wyjeżdżał na polowanie tylko na byku, a zamiast psów miał sforę tresowanych świń. Jego otoczenie składało się ze służącego, pokojówki, oswojone- go lisa i wydry. W sali jadalnej tego dziwaka znajdowała się trumna, z której wydobywał dla swych przyjaciół butelki smako- witego wina. Te dziwne polowa- nia i makabryczna piwnica nie wpływały ujemnie ani na jego humor ani na zdrowie, przeżył bowiem lat 90, a jego trumnę na miejsce wiecznego spoczynku, w myśl wyrażnego żądania w te- stamencie, zaniosło 8 korpulent- nych wdów.

Lekarstwo przeciw czkawce

Innego typu ekscentrykiem był John Mytton, który powoził za iscie kawalerską fantazją, a naj- większą dla niego rozrywkę stano- wiliły różne wypadki podczas jazdy. Dziwnym zbiegiem oko- liczności ze wszystkich tych wy- padków wychodził bez wielkiej krzywdy dla swego zdrowia. Gdy Mytton jechał kiedyś z jednym ze swoich przyjaciół, który nie znał jego trybu życia, zapytał: „Czy nie miał pan nigdy żadnego wypadku podczas jazdy”. A po otrzymaniu odpowiedzi „nie” rzucił uwagę: „Miał pan w takim razie życie wcale nie- interesujące” i tej chwili popę- dził konia wprost na płot, skut- kiem czego brzyczka rozbiła się w kawałki, a obaj jadący dotkli- wie się potłukli.

Tenże Mytton miał arcydziw- ną przygodę, kładąc się pewnego wieczora spać. Dokuczała mu o- porczywa czkawka, ponieważ zaś liczył, że tylko nagłe przerażenie mogłoby temu zaradzić, nie zna- laż nic lepszego w tym kierunku, jak zapalić brzeżek swej ko- szuli przy pomocy świecy, która stała przy łóżku. Na pomoc po- śpieszono mu dość późno, to też popiekł się dotkliwie, a gdy go już opatrzono i położono do łóżka, Mytton powiedział tylko: „A przecież ta wstrętna czkaw- ka przeszała”.

O Angliku myślimy, że jest a natury małomówny. Ludzi - milcz- ków jest w Anglii bardzo wielu, to też ekscentrykiem w swoim rodzaju był niejaki Richard Cor- son, który mówił bez przerwy w ciągu czterech nocy.

Rekord skapstwa

Ekscentrykiem - skapcem był John Elwes, posiadacz bardzo dużego majątku. Nigdy nie uży- wał do poruszania się żadnego środka lokomocji i przemierzał cały Londyn pieszo, nie chciał bowiem płacić szylinga za prze- jazd. Podczas najulewniejszych deszczów całymi godzinami nosił przemoczoną odzież, wołał to bowiem, aniżeli wydatek na o- pał.

Najprzykrzejszą bodaj dla oto- czenia dziwaczką była Jane Lew- son, która nigdy się nie myła, o- bawiała się bowiem kataru. No- siła suknie jeszcze z czasów mło- dości, która też wyglądała na niej, jak sieć pajęczna. A mimo straszliwie niehigienicznego try- bu życia, wbrew lekarzom, doży- ła sobie do 90 roku życia.

REDAKCJA: Warszawa, Nowy Świat 22. Telefon: 545-80 (Centrala). Sekretarz redakcji przyjmuje inte- resantów codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godz. 19 — 20.

ADMINISTRACJA: Warszawa. Zgoda 1. Telefony: Administracja i Zarząd 691-64. Prenumerata 691-66. Wydział ogłoszeń 691-56; Skrzynka pocztowa 745. Adres telegraficzny — ABC Warszawa, Konto P. K. O. Nr. 13550.

PRZEDSTAWICIELSTWA: Kalisz, Aleja Józefiny 11, tel. 209; Piotrków Trybunalski, Słowackiego 9, tel. 59; Włocławek, Cyganka 26, tel. 136.

PRENUMERATA: miejscowa (z odnoszeniem do domu) i zamiejscowa — zł. 4.50 miesięcznie. Konto cze- kowe P. K. O. Nr. 13550.

Ceny ogłoszeń: za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpal- ty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-iej stronie — i zi- w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 60 gr., na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty (specjalne) — 1.50 zł., lekarskie — 30 gr. Nekrologia po 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz; duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy a tusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty specjalne cyfrą (Kom.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Wydział ogłoszeń: Zgoda 1, tel. 691-56 — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz.

Kierownik: Tadeusz Ucieczyński